

Greenportkas is inspiratiebron voor glastuinbouw

innoveren

Joep Raemaekers praat de klankbordgroep bij over zijn semi-gesloten kas. De Greenportkas in Venlo is een begrip in de glastuinbouw. Met deze semi-gesloten kas haalt tomatenteler Joep Raemakers inmiddels 10 procent meer productie en bespaart hij 35 procent energie. Bovendien kunnen de naastgelegen Zorggroep Midden-Limburg en de Mytyschool fors besparen op hun energiekosten dankzij de overtollige warmte die zij krijgen van de Greenportkas.

Raemakers is de drijvende kracht. Zonder hem geen Greenportkas. Hoe is dat zo gekomen? Hij wil als eerste gezegd hebben dat hij tomatenteler is. Dat hij geen filantropische instelling is, maar gewoon winst wil maken met zijn bedrijf, net als iedere andere ondernemer. De eerste aanzet tot de Greenportkas kwam dan ook vanuit zijn drive als vakman. 'Jarenlang steeg de productie ieder jaar zo'n 5 tot 8 procent, maar de laatste jaren nam die meerproductie af. De grenzen waren bereikt. Elk jaar heb je een aantal dagen te weinig licht, is het te warm of is er te weinig of juist te veel vocht. Van elk ongeveer tien dagen te veel of te weinig.' Wat kan je daaraan doen? De tomatenteler concludeerde: 'Je moet kunnen ontvochtigen, koelen en bevochtigen.'

Zo kwam Raemakers uit op de semi-gesloten kas, die ontvochtigen en koelen mogelijk maakt, met daarbij een vernevelingsinstallatie en assimilatiebelichting. Dit had een nadeel: er zou nog meer warmte

in de kas komen. Maar ook daarvoor zag hij een oplossing: opslag van warmte in het grondwater op 90 meter diepte, om het later als hij de warmte nodig had op te pompen. De warmte die dan nog over bleef, wilde hij leveren aan de burens: Zorggroep Midden-Limburg en de Mytyschool.

Aldus knoopte Raemakers zijn eigen belangen aan die van anderen. Zijn doel was 20 procent meer productie en een halvering van de energiekosten. De besparing in energiekosten wilde hij gelijkmatig delen met de burens. Met de energiebesparing kwam tegelijk een algemeen maatschappelijk doel in zicht: vermindering van de uitstoot van broeikasgas CO₂.

>> Nog nooit vertoond

Raemakers zag weinig risico in zijn ontwerp. 'De technieken waren al lang bekend in de utiliteitsbouw. Ze waren alleen nieuw in de

Foto boven: Joep Raemaekers praat de klankbordgroep bij over zijn semi-gesloten kas.

tuinbouw.' Niet iedereen had er zoveel vertrouwen in als Raemakers. Zoals zijn burens aan wie hij warmte wilde leveren. Voor de energievoorziening afhankelijk zijn van een tomatenteler was nog nooit vertoond. Wat bijvoorbeeld als die teler failliet gaat? De burens hielden de boot af.

Gelukkig had Raemakers zijn eerste partner in het proces goed gekozen: installatiebedrijf Thissen die al de warmtevoorziening bij de zorggroep regelde. Met Peter Thissen rekende Raemakers de hele exercitie door en ze kwamen tot de conclusie dat energievoorziening door een tuinbouwbedrijf ook echt mogelijk is. Door Thissens inmenging ging de zorggroep overstap. Uiteindelijk slaagde de teler bij alle instanties en partners. Belemmeringen bestaan voor hem niet: 'Je moet er alleen de tijd voor nemen als je iets voor elkaar wilt krijgen.'

>> Ondersteuning bij teelt

Met zijn volharding is Raemakers erin geslaagd een heel netwerk van organisaties en enthousiaste mensen achter zich te krijgen. Voor de bouw van de kas kreeg hij subsidie van SenterNovem. En daarbij een subsidie van het ministerie van LNV waarmee hij drie jaar lang begeleiding kan krijgen van onderzoekers van Wageningen UR. Deze ondersteunen hem bij de teelt. Want telen in een semi-gesloten kas vraagt nu eenmaal een andere manier van telen dan in traditionele kassen. Continu worden verschillende gegevens uit de kas gemonitord en vastgelegd, zoals metingen van de planttemperatuur. Een vaste begeleider, Wouter Verkerke, komt wekelijks langs om deze gegevens te bespreken en te horen waar nog knelpunten zitten. Verkerke kent de weg in de onderzoekswereld en weet bij elke teelttechnische vraag de juiste onderzoeker te vinden. Minstens zo belangrijk zijn de overige activiteiten waar de begeleider mee helpt. Raemakers: 'Bij zo'n project gaat het erom dat je goed samenwerkt met alle partijen, dat je er een team

van maakt. Wouter en ik zijn heel veel bezig met mensen motiveren, zodat al die partijen voor hetzelfde doel gaan.'

>> Schoolvoorbeeld

Tot nu toe is dat gelukt. Alle partijen waar de tomatenteler mee is begonnen, zijn nog steeds betrokken. Dat is ook toe te schrijven aan de aanpak van het project. Er is veel aandacht voor overdracht van kennis naar de sector. Zo geeft website www.greenportkas.nl gedetailleerde informatie over wat er in de kas gebeurt. Op een afgeschermd gedeelte kan de klankbordgroep zelfs continu alle metingen volgen. Deze groep is samengesteld uit vooruitstrevende glastelers uit de omgeving van diverse sectoren. Zij bekijken en bespreken de resultaten. Daarnaast komen regelmatig telers uit het hele land op bezoek en nemen ideeën en onderdelen uit de kas over. Twee telers uit de klankbordgroep – een aardbeiteler en een teler van kamille – willen daadwerkelijk aan de slag met een soortgelijk project. Elk bedrijf dat op de een of andere manier betrokken is bij het initiatief afficheert zich graag met de milieuvriendelijke kas. Zo ook het Productschap Tuinbouw. In de nieuwjaarstoespraak werd de glastuinbouw geprezen omdat het zo maatschappelijk verantwoord bezig is door warmte te leveren aan de zorgsector. Daarmee is het project een schoolvoorbeeld van hoe een innovatief idee uit de praktijk een inspiratiebron kan zijn voor de hele sector.

>> Ontwikkelingen gaan door

Ondertussen gaan de innovatieve ontwikkelingen gewoon verder. Raemakers wil niet al zijn ideeën prijsgeven, maar het idee voor nieuw glas was al bekend: er komt een proef met dubbelglas om het energieverbruik verder terug te dringen, waarbij de hoeveelheid licht die de kas inkomt niet afneemt. Zo blijft het project de kern van nieuwe ontwikkelingen die uiteindelijk ten goede komen aan de hele glastuinbouw.

